

Izhaja razen nedelj in praznikov
vsek dan opoldne.

Uredništvo in upravništvo v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6, 1. nadstr.,
Učiteljska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Reklamacije
za list so poštne proste.

Stev. 122.

Mirovni shodi.

Jugoslovanska soc. dem. stranka sklicuje mirovne shode v soboto dne 8. in v nedeljo dne 9. t. m., in sicer:

V soboto dne 8. t. m. v Vodmatu (pri Ljubljani) v gostilni g. Podobnika.

V nedeljo dne 9. t. m. na Glincah (pri Ljubljani) v gostilni »Amerika« ob 3. popoldne.

V nedeljo dne 9. t. m. ob 10. dopoldne v Spodnji Idriji in ob 6. zvečer v Logatcu.

Potrebno se še objavi.

Ekspozé zunanjega ministra.

(Konec.)

Izvor konflikta ne dopušča nobenega dvoja o tem, da je monarhija le v svojo obrambo pograbila za orožje, da ni imela namena napadati in osvajati. Ce bi bilo treba za to še nadaljnih dokazov, dali so nam jih naši sovražniki sami, ki od vsega početka niso nikdar prizvali, da nameravajo monarhijo razbiti ter si prisvojiti obsežne dele našega ozemlja. Od prvega trenotka so si bili narodi Avstro-Ogrske svetosti, da velja boj obstoju domovine. Neglede na osamljene krajevne dogodke, kakor so se dogajali v vsaki državi, pokazala se je čudovita složnost. Kar je skupna armada od tega trenotka izvršila v več kot triletnih bojih na kopnem, na morju in v zraku večji del proti silni sovražni premoči, bodo pozni rodu občudovali kot nezaslišan izraz človeške veličine, globoko vokeninjene požrtvovalnosti in nesebičnega junastva. Tem velikim činom armade in mornarice stoji dostojo ob strani patriotskih, brezprimerno požrtvovalnih vključevanjih pomanjkanju vztrajno zadržanje zaledja. Vzorci čini junakov na fronti in v zaledju bodo naše halevine potomce bodrili k posnemanju in k domovinski ljubezni. Na teh etičnih učinkih junastva naše dobe bo trdno zasidrana bodočnost avstroogrsko monarhije.

Ce sedaj kratko očram stališče posameznih držav naproti vojni, moram govoriti najprej o zvezni politiki monarhije, ki je bila za potek vojne merodajnega pomena. V prvi vrsti moram konstatirati, da je naša mnogoletna tesna zveza z Nemčijo načinjajoča prestala svojo prekušnjo vognju. Monarhom in državnikom, ki so to zvezo sklenili, je naša generacija dolžna trajno zahvalo. V zvezi z Nemčijo je avstroogrška monarhija pridobiла v poteku vojne dva nova zaveznika, Turčijo in Bolgarijo, ki sta se v spoznanju svojih interesov nam pridružili. Kako važnost ima ta pridružitev za naše skupne naloge, mi pač ni treba posebej poudarjati. Upam, da mi bodo gospodje delegati pritrdirili, če izrazim trdno nado, da bo zveza s Turčijo in Bolgarijo ostala trajna tudi po vojni in da nam bo nudila mnogo koristi. Zadržanje Turčije v sedanji vojni in iz tega izvirajoča zagotovitev bodočega trdnega obstaja smemo pač označiti kot prerojenje turške države. Junaški čini turške armade, zlasti junaska in uspešna bramba Dardanel, kjer je tudi naša artillerija učinkovito poseglala v boj, dokazujejo ne le starodavne vojaške kreposti otočanov, ampak tudi izreden razvoj turške armade pod sedanjim režimom.

Med Bolgarijo in našo monarhijo že desetletja negovano prijateljstvo in zblževanje je privelo v sedanji vojni do trdne zveze. Težke žrtve, ki jih je Bolgarija doprinesla v obliki balkanskih vojnih, Bolgarije niso ovirale, da je s polno močjo vstopila v svetovno vojno. Njena slavna armada se je ob strani zaveznicov zmagovala izkazala, kjerkoli je nastopila. Svo-

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

V Ljubljani, četrtek dne 6. decembra 1917.

jega sklepa, da je pristopila naši skupini, se ji ni treba kesati. Tej zvezi in junaska svoji armadi se ima Bolgarija zahvaliti, da je mogla zasesti ozemlje, ki ji etnografično pripada. Tako je dalekovidna politika njenega vladarja rodila obilo sadov.

Slika naše zvezne politike bi ne bila popolna, če bi ne omenil še dveh drugih držav, ki sta tukom vojne razrušile vezi, ki so jih vezale z nami, ter prestopile v sovražni tabor. Pod vodstvom skupine politikov, ki gotovo niso zastopali volje večine ljudstva, je Italija pravzaprav že stopila na stran naših sovražnikov, ko je podala svojo izjavu nevratilitve. Izdala nas je ne samo formalno, ker ni držala svojih pogodbnih dolžnosti, ampak tudi materielno, ker je koristila v političnem in vojaškem oziru našim sovražnikom. Nikjer se ni to priznavalo bolj odkrito in bolj cincino, kakor v Italiji sami. Kot zahvala za ono stališče dobiva Italija v teh dneh, ko se izpolnjuje nje na usoda od svojih zaveznikov vojaško pomoci, da se reši italijanska armada grožečega jologna. Na naši državi izvršeno izdajstvo je Italija draga plačala. Na mesto sprehoda na Dunaj je morala Italija v enajstih težkih bitkah žrtvovati stotisoč svojih vojakov. Ne rečem preveč, da teh enajst soških bitk stoji vzdvišano samo za se v zgodovini vseh vojn.

Kar so naše čete izvršile glede junaštva in požrtvovalnosti proti velkokratnemu premoči, to nima primera. Po dveh letih ženjalnega vodstva in največjih naporov je končno prišel trenotek, ki je naši armadi omogočil, da je v zvezi z nemškimi četami prestopila k ofenzivni. Pod vodstvom našega ljubljenskega vladarja so zavezni predeli železno italijansko steno, osvojili pozicijo za pozicijo ter hiteli od zmage k zmagi. Obširno plodovito ozemlje Italije je sedaj v naših rokah kot dragoceno poročilo za čas mirovnih pogajanja. Tako gleda danes na stranska pota zapeljano italijansko ljudstvo na propast ireditistične misli in imperialističnih nad.

Od smrti kralja Karola Rumunskega v jeseni 1914. leta naprej je zgodovina Romunije nepretrgano izdajstvo. Od onega trenotka je bilo jasno, da išče Romunija samo prilagoditveni, da svoje zavezničke zavratne napade. Romunski politika v letih 1915–1916. je bila karakterizirana po zahtevi posesti obsežnega ozemlja v avstroogrški monarhiji, katero ozemlje bi si bila Romunija rada prisvojila brez rizika. Pritisnila in izsiljevala je na vse načine, da bi dosegla svoj namen.

Med žrtve četverosporazuma na balkanskem polotoku spada tudi država, ki je hotela ostati neutralna in katero je ententa hotela zato udušiti v političnem, vojaškem, gospodarskem in finančnem obziru ter ji odstraniti njeno dinastijo. Sočutje vseh pravnih ljudij je tudi državni gotovo. V Albaniji, katero smo z malo izjemo najnužnejšega dela zasedli, poskušamo oživeti čut narodne skupnosti in državnosti ter tako ustvariti podlago za samoupravo in za kulturni napredok.

Uspehi centralnih držav na ruski fronti, katerih posledica je bila, da smo zasedli poljsko ozemlje, obvladano od Rusije, so omogočili centralnim državam sklep zgodovinskega važnosti: Obnovitev poljskega kraljestva. Poljsko kraljestvo, osvobojeno ruskega zatiranja in oživljeno k lastnemu državnemu življenju, bo kot prednjia straža zapadne kulture moralno izvršiti veliko misijo. Zaradi vojne in spriče bližine sovražne fronte se zvrši izgradba poljske države le pologoma in odstopno do stopnje. Upostavitev provizoričnega državnega sveta in priprave za ustanovitev poljske armade, dalje ustvaritev vladarskega sveta z dalekosežnimi pravicami, katerega prva naloga je konstituiranje poljskega ministra,

voboditev in jedinstvo, začutili so se prvi odmevi te ideje tudi med Slovencem. Med njimi takrat ni bilo ne politične in še manj narodne samozavesti Pičla slovenska inteligencija vzgojena je bila v nemškem, birokratičnem duhu in niti ni znala za rabo javnosti lastne materinščine. Sploh ni bila zrela pečati se s težjimi političnimi vprašanjimi. Radi tega tudi v te prvi dobi oboje ni moglo biti političnega življenja na Slovenskem. Slovenci poslušali so glas bolj prebujenih Čehov, Palackega in Havlička. Formula jima je bila: »avstrijsko cesarstvo daje najlepšo garancijo za obstanek Čehom in Ilirom.« Temelj jugoslovanske ideje bil je takrat v ilirizmu, po eni strani združitev historičnih ilirskih dežel v eno celoto in literarna strnitev slovenščine in hrvaščine. Palacký zahteval je Avstrijo kot zvezo enakopravnih narodov, po narodnem teritorijalnem načelu. To je bilo odstaj geslo za narodno, politično delo avstrijskih Slovencev. Slovenski narodno-politični program l. 1848. pa je bila zdajnjena Slovenija. Ako bi bil takrat slovenski narod zrel za realno politiko, bi morda ne bilo tako težko dosegli prvi korak jedinstva, vsa je bil dejanski po vzgledu Napoleona tudi Habsburžan Franc I že l. 1819. spojil Kranjsko, Koroško in Primorsko v eno upravno celoto. Vsa nezrelost slovenskih politikov se je kazala v neslogi tudi za skromne zahteve zdajnjene Slovenije, kateri so se zoperstavljali celo taki činitelj, kakor šk. f. Slomšek. Dr. B. e. w. je poleg narodnognostnega principa updarjal važnost tudi drugih razlogov češ, da slo-

vena, to so bili odločilni koraki na tem potu. Tem korakom sledi še drugi po potrebi razvoja. Z velikopoteznim in nesebičnim aktom z dne 5. novembra 1916 in z ustavnim štatutom, zgrajenim na tem aktu, z dne 12. septembra 1917 so urešnile centralne države Želje, ki je spala desetletja v duši poljskega ljudstva in ki je stremela po urešnjenju, od kar je bila osvobojena Poljska ruske vlade. Med tem so druge vlasti poljskemu narodu delale vedno le obljube, ki se pa niso nikdar izpolnile, sta postavili Avstro-Ogrska in Nemčija na mesto besed dejanja: Osvoboditev Ruske Poljske s svojim zmagovalnim orozjem in obnovitev državnosti poljskega kraljestva. Kadarko ob sklepu miru odpadejo zaprake, ki ovirajo danes še njegovo popolno samostojnost, tedaj bo Poljska sama odločevala o svoji državni bodočnosti. Kam se nagnec na podlagi svoje naklonjenosti in svojih interesov, o tem nam pač ni treba dvomiti.

Dva zadnja velika dogodka, kot posledica svetovne vojne, sta vojno stanje med Nemčijo in Ameriko in izbruh revolucije na Ruskem.

Med nami in Ameriko ni nobene prave sporne snovi. Z obstojom države nezdružljivo naziranje in nezdružljive zahteve predsednika Wilsona glede ureditve evropskih razmer, izvirajo bolj iz dalekosežnega nepoznanja tukajšnjih razmer kakor iz sovražnega mišljjenja napram nam. Kljub temu smo morali pretregati diplomatične zvezne z Unijo, ker je bila to nujna posledica vojnega stanja med Ameriko in Nemčijo.

O prevratu v ruski državi ne morem izrekati končne sodbe že zato, ker dogodki na Ruskem niso prispevali še do definitivne zaključitve. Na vsak način je pa gotovo, da so uničeni s starim režimom tudi temelji prejšnje imperialistične in pansionistične politike. Brez dvoma je tudi to, da predstavljajo miru naklonjeni krogovi Rusije presečno večino ruskega ljudstva in da so se uveljavili napram oni manjšini, ki želi in hoče tudi še izsiliti v zvezi z entento nadaljevanje vojne.

Kako se bodo stvari na Ruskem vnaprej razvijale, tega seveda ne vem, vendar pa izrecno poudarjam sledenča dejstva: Avstro-Ogrska in njene zaveznice niso v nasprotstvu z entitativnim izvadom nikdar poizkušale, da niti mislite niso na to, da bi vplvale na obrazovanje notranjih razmer na Ruskem. Četverozvezja je bila vedno pripravljena in tudi danes še pripravljena, da se pogaja z vsako rusko vlado, ki je na krmilu, kakor tudi da se pogaja z vsakim drugim nasprtonikom. Rusko ljudstvo, zapeljano od svojih prejšnjih voditev na napacna politična pota, je doživel v teh letih težka razočaranja in preizkušnje. Z odkritosčno simpatijo zasledujemo stremljene ruskega ljudstva, da spravi svojo usodo zopet na milorubna pota in dap ride zopet k mirnim urejenim razmeram. Naša odkritosčna želja je, da obnovimo svoječasno prijateljsko razmerje z russkimi narodi in da ostanemo z njimi v bodočnosti v trajnih, medsebojnih, prijateljskih odnosih.

Tega dela svojih izvajanj nočem skleniti, da bi se ne zahvalil onim nevtralnim vladarom, ki so nesebično prevzele zastopstvo interesov monarhije v sovražni tujini. Prav tako se iskreno zahvaljujem Nj. Sv. papežu in onim nevtralnim državam, zlasti Danski, Holandski, Norveški, Švedski in Švici za človekoljubno oskrbo za žrtve vojne. Upamo, da te oskrbe tudi vbodoče ne opuste. Zahvaljujem se tudi mednarodni napravi »Rdečega križa«, ki se je izkazala v teh časih za tako blagonsko.

Ce pogledamo sedanji položaj, tedaj lehkoh uvravčenim ponosom ugotovimo, da je prestala doslej Avstro-Ogrska njej vsilje-

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 30—, za pol leta K 15—, za četr leta K 750, za mesec K 250. Za Nemčijo celo leto K 33'60, za ostalo tujino in Ameriko K 42—. Posamezne številke po 10 v.

Inserati: Enostopna peči vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglas in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Leto 1.

LISTEK.

DR. H. TUMA:

Jugoslovanska deklaracija.

Cudno je sedaj toliko navdušenja po vseh krajih slovenske domovine za jugoslovansko deklaracijo 30. maja t. l. in osupljivo je, da se, recimo naravnost umetno ustvarjeno, navdušenje zanata celo v naše vrste. Li je ideja jugoslovanske deklaracije za jugoslovansko socijaldemokracijo nekaj do dela novega? Li je iz te deklaracije delavski socijaldemokratični stranki pričakovati večje koristi za slovensko ljudstvo? Li je tej deklaraciji dana večja garancija uspeha?

Prvi dve glasili Slovenc in Slovenski narod, za njimi vsa vrsta naprednjaških in klerikalnih listov s precejšnjim poudarkom naglašajo edinočno zahtevo celega slovenskega naroda po združenju Jugoslovanov v eno državno telo in energijo, ki navdaja vse sloje prebivalstva, da se doseže ta cilj. Je sicer razvidno iz marsikaterih pojavorov, da se gre šele to energijo vzbudit in ljudstvo za veliko idejo vzgoriti, da bi jo zastopalo z vso silo in žrtvovanjem, dejanstvenost pa izpoznamo, ako se ozremo nekoliko po zgodovini jugoslovanske ideje na Slovenskem.

Ko je leta 1848. narodnostna ideja od zapoveda sem prevela Evropo in zbudila samozavestno in pogumno akcijo Italijanov in Madjarov za os-

venskemu kmetu niti ni jasen pojem o narodnosti. Dr. Lončar prav konstatiра, da l. 1848. niti Slovenci niti Jugosloveni sploh niso bili sposobni, da bi mogli voditi samosvojo politiko. Že za to leto konstatiira tudi dr. Lončar, da je boj za enakopravnost in samoodločevanje narodov bil v bistvu boj za demokratiziranje Avstrije. Slovani ne je, da tega niso razumeli, bili so demokratični ideji tudi najnevarnejši nasprotniki in so postali glavna opora sledenčega absolutizma in tem nemškega centralizma. Revolucija je bila za Slovence izgubljena narodno in politično, avstrijski narodi niso dosegli svojega narodnega jedinstva, marveč so zagrali še svojo politično svobodo. Peter Kozlar prisel je pred vojno sodišče, ker je navajal v naslovu svojega zemljevida imenovanje »slovenske dežele« in pokrajine!!

Hrvatje so l. 1848. v saboru sklenili jugoslovanski narodno-politični program, ki je bil ob enem tudi prvi jugoslovanski program: »Avstrija bodi zvezna država, vsaka narodna skupina s svojim narodnim zborom in vlado s skupno vlado na Dunaju za vojašvo, finance, trgovino odgovorno parlamentu, na katerega po je posamezne narodne skupine svoje poslanje.« Jugoslovanska narodna skupina naj bi štela Hrvatsko, Slavonijo, Dalmacijo, Srbko vo vodini in slovenske dežele. Takrat prišlo bi se do temeljne rešitve jugoslovanske ideje, ako Hrvatje niso bili z Jelačičem v boju za avstrijski absolutizem, ampak sli z vso svojo narodno silo na izvršitev narod-

no obrambno vojno uspešno. Kjerkoli so udri nasprotniki začasno v naše ozemlje, povsod smo jih preprodili in naše armade stope globoko v sovražnih deželah, da zabranijo morebiti nameravane bodoče vpade. Naša vojaška in pomorska sila je nezljomljena, naše zaupanje v srečen izid vojne neomajno. Gospodarska in finančna moč monarhije se je izkazala za tako silno, da je prenenetila. Pri tem opozorjam na naše samogospodarstvo, ki se je razvilo skoraj do popolnosti in na razveseljiv uspeh naših vojnih posoil. Težkoče, ki se obstoje v vprašanju prehrane, se bodo premagale z izpopolnitvijo in izboljšavami dosednjih ured. Ne maramo bodočega gospodarskega boja, zato stremimo po novi ureditvi našega gospodarskega razmerja z Nemčijo, ker s tem ojačimo le svoje narodno gospodar-

stvo. Ne udajam se nikakršnemu varljivemu optimizmu, in prost sem tudi vsakega pesimističnega naziranja, a kljub temu trdno upam na bodočnost in ponosno lečno gledamo proti vstaj

gospodom nikdar nevarni. Če hočejo slovenske stranke objaviti proces iz leta 1867., tedaj naj gledajo najprej na to, da postanejo v Avstriji tako močne, da ohranijo lehkovo ravnovesje napram Ogrski. Nacionalne osvoboditve danes še zatiranih narodov ni mogoče izvesti brez splošne politične svobode. Vse pogodbe, kakor so sklenjene doslej, imajo napačno fronto, ker so zgrajene na tem, da se zapre promet med narodi. Eden izmed vojnih vzrokov od naše strani je bila naravnost zločinska carinska politika napram Srbom, ki je pripeljala Srbe v obup. Sedaj se pogajamo z lastnimi ruske republike, ki so fanatično prepricani o tem, da mora postati po vsem svetu drugačé, da mora vladati svobodna izmenjava duha in blaga med vsemi narodi. — Nemški nacionalec dr. Schürif je nastopil proti zahtevam Čehov in Jugoslovjanov, dr. Verstovšek je ostro napadal Ogrsko. — Češki radikalci so vložili interpelacijo, naj se odpuste iz vojaške službe trije najstarejši letniki ali pa naj se pošlje na dopust šest najstarejših letnikov, ki so na ruski fronti. Interpelant pravi, da bi centralne države dokazale s tem svojo ljubezen do miru, kar je to že storila ruska revolucionrska vlada s tem, da je odpustila več letnikov.

Z Dunaja poročajo, da se socialno demokratični delegati — kakor običajno — niso udeležili sprejema na dvoru in so izostali od prestolnega govora. Vprvič se pa letos ni udeležilo prestolnega govora 5 čeških poslancev in sicer dr. Stransky, Klofač, Stibrny, Habermann in Tomašek. Prvotno so nameravali češki delegati, da sporočajo grofu Czerninu v posebnih spomenicah svojo odsotnost in jo utemelje, pozneje pa so se odločili zato, da se le del čeških delegatov udeleži sprejema, en del pa da izostane.

Politični pregled.

= Ekspozé grofa Czernina. Prestolni govor in ekspozé grofa Czernina v delegacijah, s katerima so bile predvčeraj otvorjene delegacije sta jako miroljubna. Grof Czernin je najprej podal pregled najvažnejših dogodkov svetovne vojne in skušal dokazati, da je bila politika osrednjih držav vedno le obrambna. Omenjal je, da so centralne države vsa mirovna posredovanja prijazno sprejemale in že izjavile, ko je ruska vlada dne 11. aprila izrekla, da nima nujno gospodovati drugim narodom, in si prisvojiti tujo zemljo, da so same pripravljene pogajati se na podlagi ruskih načel tudi z vsemi drugimi nesprotniki. Podlaga sedanjim pogajanjem z Rusijo je teritorialna nedotakljivost Avstro-Ogrske. Me mara s silo pridobiti tugega ozemlja. Strinja se s uskcesivnim razročenjem po vseh deželah in svobodo morja, z navedbo obveznih razsodišč. Ne pove pa minister, ali se bodo tudi druge sovražne dežele pridružile russkemu predlogu, kar tolmačimo tako, da se hočejo centralne države tudi z drugimi sovražniki pogajati na tej podlagi, ter dostavljata, da teh vojnih smotrov ne more napraviti aneksijskim težnjam drugih naših sovražnikov zagotoviti za vso bodočnost. Govor Czerninov je vobče spravljen. Zadnjo pripomjeno (za vso bodočnost) bi si pa utegnili nesprotniki po svoje razlagati, dasi je res, da tisti, ki jim vojna traja še premalo časa, lahko vedno najdejo izgovore. V splošnem je pa Czerninov govor tak, da ga utegnijo tudi nesprotniki upoštavati in smatrati za vvod mirovnih pogajanj. Ruska vlada se bori z neverjetno doslednostjo za mir. Premagati je morala odpor v glavnem stanu naravnosti s silo, toda, ker narod želi iskreno miru, je očvidno, da zmaga vlada boljševikov, ki je nositeljica ljudske volje. Tudi lastniki sporazuma pričenjajo uvidevati, da je resna želja po miru ne da več zatrepi. Enako odločno se pojavlja mirovno gibanje na Angleškem in na Francoskem, kjer so se pričele gibati zlasti socialistične stranke. Dobro znamenje je tudi, da se sporazum posvetuje o novih vojnih smotrih. Mirovna ideja je postala velika, zanesla se je med množice, ki so doslej v grozi in bedi prenašale vse gorje. Če je beseda, ki so jo govorili diplomati, odkritosrčna, če je volja resna, da se urede razmere v blagor sloveshta, potem se imamo nadejati, da smo se miru res približali. Toda mir mora prinesi, če že ne med mirovnimi pogajanjami osvoboditev tlačenih narodov in demokratizacijo posameznih držav, vsaj s sklepom miru podlago za obvezne reforme v tem zmislu.

= Grof Czernin proti vmešavanju. Czerninov ekspozé je bil v zunanjopolitičnem odseku ogrske delegacije sprejet z živahnimi »Eljen«-klici. Predsednik dr. Berzevicz je nato izrazil ministru odkrito zahvalo odseka za njegova izvajanja. Grof Stefan Tisza se je obračal v svojem govoru proti domnevovanju, da bi se smela tolmačiti samoodločba narodov tako, da bi se postavila monarhija pod jeroštvo mednarodnega eropaga in da bi se priznala našim sovražnikom pravica, vmešavati se v vprašanja, ki se tičejo notranje organizacije in vse prihodnosti obbeh držav monarhije.

Governik je z ogorčenjem odklanjal misel takega vmešavanja inozemska. Izjavil je, da zahteva ogrska javnost in seveda tudi delegacija kar najdolčneje, da se splošno zavrne vsak eventualni poskus, spraviti notranje probleme na razgovor. Tako postopanje bo gotovo našlo popolno odobravanje in energično podporo zunanjega ministra. (Zivahnopritrjevanje.) Grof Julius Andrassy se je pridružil izvajanjem grofa Tisze ter izjavil, da smatra za potrebno, da tudi one stranke, katerim on pripada, podajo podobno izjavo. Governik protestira proti temu, da bi sploh kdo iz njih sede se hotel pogajati s sovražniki glede notranjih zadev. Zunanji minister grof Czernin izjavlja, da je popolnoma samo ob sebi umilivo, da stoji vladna na stališču, da ne bo pripuštil niti sedaj, niti v bodoče nikakršnega vmešavanja v notranje zadave Avstro-Ogrske. (Pitrjevanje.) Tozadveno opozarja na stavek v prestolnem govoru: Gospodarji hočemo biti v lastni hiši. To stališče je tudi avstrijski ministrski predsednik popolnoma jasno izrazil. Tudi avstrijska delegacija je izročila včeraj predlog, ki je utrdil isto stališče. Mislim torej, je izjavil zunanjji minister, da me v tem sam ob sebi umevrem vprašanju podpira velika večina obeh delegacij. Predsednik Berzevicz konstatiira, da izražajo podane izjave mnenje celotne ogrske delegacije. Plenum ogrske delegacije bo imel priliko, izreči to stališče v posebnem sklepu.

= Iz avstrijske delegacije. Odsek za zunanje zadave v avstrijski delegaciji je imel 4. t. m. sejo, pred katero je podal grof Czernin in eksposo, ki so ga vladne stranke sprejete z odobravljem. Delegat dr. Ellenbogen je vprašal ali je res, da se naj delegacije takoj po eksposeju odgode, ker mora biti zunanjji minister navzoč pri mirovnih pogajanjih. To bi ponovilno izključeval avstrijskih narodov ravno v najbolj važnem trenutku. Grof Czernin je stavil protivpršanje, ali naj ostane pri delegacijah in naj se ne udeleži mirovnih pogajanj ter je izjavil: Danes stojimo ob pragu pogajanj za premirje z Rusijo. Seveda se vrše ta pogajanja pred vsem, če ne izključno, z vojaške strani. Naša želja je, da se prično potem neposredno tudi mirovna pogajanja. Če se to zgodi, bo treba, da se jih udeležim, ker je to moja dolžnost. Kaj bo potem z delegacijo, še ni odločeno. Prihodnja seja v torek 11. t. m.

= Ukrajinska republika. Ukrajinska rada je izklicala v Kijevu republiku na podlagi federacije z Rusijo. Nova republika obsegata gubernije Kijev, Podoljje, Volinijo, Černigov, Poltavo, Jekaterinoslav, Herson in Tauris. Kljub odporu častniškega zaborava se je ukrajinsko moštvo pridružilo maksimalistom.

= Ruski ustavodajni zbor. Ruski listi pričevajo, da tudi drugi sovražniki sprejmejo ustavodajni zbor na 11. decembra ob 3. popoldne v Tavriško palačo.

Dnevne beležke.

= S torkove seje občinskega sveta ljubljanskega. Občinski svet je sklenil že leta 1914, da bo pobiral v letih 1915 do 1919 tlakarino. Deželnih odbor tega sklepa noči odobriti, zato ima občina vsako leto 60 do 70 tisoč kron škode. Župan pravi, da imajo izvanjci dobček od cest. Ugovor, ki ga je občina vložila na ministrstvo, je bil rešen že 24. junija 1916, rešitev je prejela občina še sedaj. Ministrstvo pravi, da glede deželnih cest ne more ničesar napraviti, če deželni odbor ne ugodi, glede državnih cest pa je merodajna deželna vlada. Proti odloku deželne vlade, ki tudi ugovarja tlakarini, se vloži ugovor, deželni odbor pa še enkrat naprosi za odobritev. — O draginjskih dokladah za mestne nastavljence in o obrtni nadaljevalni šoli smo poročali včeraj. Odobrili so se računski sklepi mestnega gospodarstva. — Ljubljansko gasilno in reševalno društvo je prosilo za 1500 K podpore. Poročevalce priporoča prošnjo in naglaša, da ima deželni odbor 65.000 K za gasilske namene, ki so jih vplačale zavarovalnice za podpiranje ga-

silnih društev. Deželni odbor izplačuje podpore samo društvom, ki so v deželni zvezi, osnovani pod patronanco deželnega odbora. Občinski svet dovoli znesek, ki ga je priporočal poročevalc. — Sprožila se je tudi misel, naj se užitninskim paznikom in drugim mestnim uslužbencem izboljša gromotni položaj, ki je često prav mizeren. — Za zavetišče otrok se morda dovoli poznejše prispevek, če dobi občina primerno zastopstvo v odboru. — V solski odbor obtronadjevalne šole so bili izvoljeni gg. Kraigher, Likozar in Smole.

= Politične, strokovne in gospodarske organizacije nujno prosimo, da čimprej priglase svoje zastopnike za stranki zbor, ker sicer ne bo mogoče preskrbiti prenočišč. Ne odlašajte d ozadnjega trenutka!

= Velika neprevidnost. Skalar Vinko pri g. Lamovšku v Ljubljani na Tržaški cesti je vili petrolej v štedilnik, ker ni hotelo goret. Petrolej se je vnel in steklenica je razletela. Skalarju se je vnela obleka in goreč je pribeljal na cesto, kjer ga je ovil pasant v svojo suknjo, da je pogasil plamen. Ponesrečenec se je hudo opelkel na roki in nogi.

= Plinarno v Gradcu so ustavili zaradi pomankanja premoga včeraj ob 8. zjutraj.

= Razdelitev italijanskega plena. Kakor poroča na Dunaju mudeči se ogrski minister za prehrano grof Hadik se vršijo razprave glede izkoriscanja okupiranega italijanskega ozemlja in razdelitve plena. Ugotovljanje vpisanih zalog živil se še viši. Ko se pokrije potrebske temkaj bojujočih se armad, se porazale te zaloge med zavezniški v odgovarjajočem razmerju in dajo na razpolago v zaledju.

= Prijave za begunske obleke se sprejema pri mestnem magistratu samo vsako sredo od 9—12. ure. Zglašajo se naj le oni beguči, ki dosedaj še sploh niso prosili za obleko. Vsak družinski gavar mora priti osebno ter prinesi s seboj istovetnostne razkaznice vseh družinskih članov in ker so te obleke namenjene le najpotrebejšim beguncem, tudi se potrdilo hišnega gospodarja naslednje vseb ne: „Potujem, da ima vsak član begunske družne . . . (ime stranke) le po eno zgojnjo in po eno spodnjo obleko. Datum. Podpis hišnega gospodarja.

Vojna.

Na romunski fronti tudi premirje.

Dunaj, 5. decembra. (Kor. ur.) Uradno razglasijo: V zahodno bojišče: Pogajanje pri feldmaršalu princu Leopoldu Bavarskemu se nadaljuje. Vrhovni poveljnik russkih in rumunskih čet, ki stope med Dnjestrom in Črnim morjem je včeraj popoldne predlagal generaloberstu nadvojvodu Jožefu in generalfeldmaršalu von Mackensenu, naj se prično pogajanja za premirje. Naši armadni voditelji so sprejeli predlog. Odposlanstvo odidejo na kraj, kjer se prično pogajanja. — Italijansko bojišče: Na visoki planoti ozemlja Sedmih občin so vzele čete feldmaršala Conrada von Hötzendorfa nekatere višinske postojanke. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 5. decembra. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Zapadno bojišče: Na Flanderski fronti živahnopriveljstva se nadaljuje. Vrhovni poveljnik russkih in rumunskih čet, ki stope med Dnjestrom in Črnim morjem je včeraj popoldne predlagal generaloberstu nadvojvodu Jožefu in generalfeldmaršalu von Mackensenu, naj se prično pogajanja za premirje. Naši armadni voditelji so sprejeli predlog. Odposlanstvo odidejo na kraj, kjer se prično pogajanja. — Italijansko bojišče: Na visoki planoti ozemlja Sedmih občin so vzele čete feldmaršala Conrada von Hötzendorfa nekatere višinske postojanke. — Ludendorff.

Aprovizacija.

Trgovci, ki bi hoteli prevzeti prodajo premoga za Vič-S. Ško in na Dolenjski cesti, se vabi da naznani svoj naslov v mestni posvetovalnici.

Sladkorne karte za november katere imajo stranke še v rokah, so veljavne še do tedaj, da bodo dobili vsi trgovci nakazani sladkor.

Krušne kom sije bodo uradovale v petek, dne 7. t. m. od 8 do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo le izkaznice za kruh.

Aprovizacija članov vojne zveze. Člani raznih konsumnih društev, ter delavci v tobačni tovarni, v Polakovski tovarni, v Töniesovi tovarni ter v tovarni za glinaste izdelke (Tonerde fabrik) itd., ki so člani vojne zveze in ki stanujejo v okrajih mestne aprovizacije, se opazirajo, da zavetujejo pri krušni komisiji karte s stampilijo — »vojna zveza« ker bodo v prihodnje dobili kruh in moko tam, kjer so vpisani kot člani. Kdo ni član vojne zveze nima pravice do teh kart. Karte se na magistratu ne bodo zamenjvale.

Prekajeno meso na rdeče izkaznice brez A dobe stranke v petek 7. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa po slednjem redu: od 1. do pol 2. št. 1 do 200 od pol 2. do 2. št. 201 do 400, od 2. do pol 3. št. 401 do 600, od pol 3. do 3. št. 601 do 800 od 3. do pol 4. št. 801 do konca. 1 oseba dobi četr kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebi tričetrt kg, 5 in 6 osebi 1 kg, 7 in 8 osebi 1 in četr kg, več osebi 1 in pol kg. Kilogram stane 4 K.

Prekajeno meso na rdeče in rumene izkaznice A dobe stranke v petek, dne 7. t. m. v cerkvi sv. Jožefa od pol 4. do 4. popoldne. Kilogram stane 4 K.

Stranke z Viča, ki imajo rumene B in C izkaznice prejmejo goveje meso v petek, 7. t. m. popoldne v mesnici gospoda Škrija na Viču. Doberen je ta le red: od 2 do pol 3. stranke z rumeni izkaznicami B št. 1 do 100, od pol 3. do 3. št. 101 do 200, od 3. do pol 4. št. 201 do konca, od pol 4. do 4. stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1 do 100, od 4. do pol 5. št. 101 do 200, od pol 5. do 5. št. 201 do 300, od 5. do pol 6. št. 301 do 400, od pol 6. do 6. št. 401 do konca. 1 oseba dobi četr kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebi tričetrt kg, 5 in 6 osebi 1 kg, 7 in 8 osebi 1 in četr kg, več osebi 1 in pol kg. Kilogram stane 2 kroni.

Zadnje vesti.

Ofenziva na tirolski fronti.

Dunaj, 5. decembra. Na današnji seji poslanske zbornice je predsednik dr. Gross nazznali, da je prejel od armadnega poveljstva naslednje obvestilo: Po Štiritedenskih težkih bojih v gorovju, v katerih smo ujeli nad 11.000 italijanskih častnikov in mož ter odvzeli sovražnikov bogat plen, so čete armadne skupine barona Conrada znova pričele ofenzivo na viški planoti Sedmih občin. Dne 4. decembra so divizije 11. armade pričele z napadom ter po hudem odporu sovražnika v naskokom vzele mogočno se dvigajoči masiv Meletta ter utrdbe na Monte Badelechi, Pondarecar, Miela in Monte Meletta. Danes smo iztrgali sovražniku Monte Zomo. Bitka traja dalje. Ujeli smo 9000 mož, med temi dva brigadirja, ter vpljeni 40 topov in veliko število strojnih pušč, minometov in drugega vojnega orodja. Naše izgube so neznačilne. — Pl. Arz, general infanterije.

*Ustrelniška propaganda
v Ljubljani — Sedna uiba 5.
Stalna razstava občin in Kipov.
Ljubljanska fronta:
Čete feldmaršala Conrada von Hötzendorfa so iztrgale Italijanom v ozemlju Sedmih občin nekatere višinske postojanke. — Ludendorff.*

glasilo ital. soc. dem.
stranke v AVSTRIJI

„IL LAVORATORE“

izhaja v Trstu dvakrat na dan, je največji in najbolj razširjeni italijanski list v Avstriji. — Prinaša najnovejša poročila iz vseh krajev. — Naprodaj je po vseh večjih krajih Avstro-Ogrske. — Inseriranje v tem listu je načelno priporočljivo, ker je ta list načelno razširjen. — Naročnina na obe izdaji K 4,—, samo na jutranjo K 2'40, samo na večerno K 2'— na mesec. Trgovske inserate računa po 40 v petit vrsto.

Naslov lista je: „IL LAVORATORE“ Trst.

— Delniška glavnica —
K 10,000.000.

Sprejema, vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.